

01/03/2017

Com socialitzen nens i adolescents als espais urbans?

Investigadores del Grup de Recerca AFIN de la UAB han realitzat un estudi innovador sobre l'impacte de l'entorn urbà en el creixement i la socialització dels nens, de les nenes i dels adolescents d'una gran ciutat. Prenent Barcelona com a camp d'estudi, els resultats matisen el discurs que aquests joves es crien en entorns tancats i criden l'atenció de certes tendències a infantilitzar els espais. Convindria, conclouen les antropòlogues, disposar d'altres espais més enllà dels parcs infantils i contrarestar la idea dels progenitors sobre els perills de la ciutat per als seus fills.

Istock/logoboom

En el marc del projecte R+D+i CSO2012-39593-C02-01, titulat «Adopcions i acolliments a Espanya: desafiaments, oportunitats i dificultats familiars i socials durant la infància i l'adolescència», desenvolupat pel Grup de Recerca AFIN i dirigit per Diana Marre, una part del grup es va interessar per les trajectòries quotidianes dels nens, de les nenes i dels adolescents als espais públics barcelonins, més enllà del cas de l'adopció i l'acolliment. D'aquest interès inicial va sorgir l'article que es presenta i amb el qual es va contribuir al monogràfic internacional sobre mobilitats juvenils de la prestigiosa publicació canadenca *Jeunesse: Young People, Texts, Cultures*.

L'article analitza les pràctiques urbanes de joves escolaritzats en dues escoles primàries situades a la franja entre l'Eixample i Ciutat Vella de Barcelona. Es va treballar amb 64 qüestionaris omplerts per nens d'entre 9 i 11 anys, amb els quals es van fer també grups de discussió en petits grups durant els cursos escolars 2012-2013 i 2013-2014. Paral·lelament realitzem també una etnografia a peu de carrer i en moviment (seguint als i les joves en els seus desplaçaments per la ciutat) en els entorns immediats d'aquestes dues escoles (principalment als parcs), que ha permès avançar alguns indicis respecte a la manera en què els i les joves aprehenen el context urbà. Com viuen la ciutat? Com aquesta els condicionen i com ells la fan seva? Són aquestes preguntes les que han interessat i orientat el treball etnogràfic de les autores, que destaquen la capacitat d'agència dels i les joves quan es llancen per primera vegada al carrer sense la companyia d'adults.

Els resultats de la recerca matisen els discursos alarmistes que consideren que la joventut actual es cria en captivitat, enganxada a màquines digitals per cridar l'atenció sobre certes tendències a infantilitzar els espais urbans sota el pretext de tornar-los més amigables per als nens i les nenes. En comptes de construir un parc infantil més, les autores consideren que haurien d'implementar-se estratègies que permetin canviar les pràctiques de mobilitat i les representacions de pares i mares respecte als perills que comporten les ciutats per als seus fills i filles.

Es tracta d'una proposta que obre camí a recerques etnogràfiques que s'originin en institucions diferents a la família, les guarderies, centres escolars o de temps lliure o consells municipals de persones menors d'edat, que habitualment s'analitzen quan es treballa la relació dels joves a la ciutat. Si la relació de la infantesa amb l'espai ha interessat sobretot la psicologia (des dels anys 1950 amb els estudis pioners de Jean Piaget i Donald Woods Winnicott) o la geografia (en particular la geografia del comportament), existeixen pocs estudis antropològics sobre la sociabilitat informal de nens i nenes menors de 12 anys als espais urbans. Aquesta recerca, realitzada sobre la base d'una metodologia encara poc explorada en els estudis urbans espanyols, aporta de manera original coneixements sobre l'impacte de l'entorn i la seva morfologia en el creixement de les persones.

Nadja Monnet (1) i Diana Arias (2)

1) École Nationale Supérieure d'Architecture de Marseille - Laboratoire
Architecture/Anthropologie CNRS

2) Departament d'Antropologia Social i Cultural UB
gr.afin@uab.cat

Referències